

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ZARSZYN

**Gmina Zarszyn
Powiat sanocki
Województwo podkarpackie**

Mała strategia wiejska

na lata 2008 - 2016

„.....Twórcie kulturę wsi, w której obok nowych wymiarów, jakie niosą czasy, pozostanie – jak u dobrego gospodarza – miejsce na rzeczy dawne, uświęcone tradycją, potwierdzone przez prawdę wieków.....”

Jan Paweł II

Krosno, 10 czerwiec 1997 r.

Spis treści :

I. Wstęp.....	4
II. Wprowadzenie.....	5
III. Prezentacja naszej miejscowości:	
1. Historia.....	7
2. Położenie geograficzne i granice administracyjne.....	9
3. Ocena i analiza zasobów.....	10
a) Środowisko kulturalne.....	13
b) Dziedzictwo historyczne i religijne.....	14
c) Obiekty i tereny.....	15
d) Gospodarka przestrzenna i infrastruktura techniczna.....	15
e) Gospodarka i rolnictwo.....	17
f) Sąsiedzi i przyjezdni.....	18
g) Instytucje.....	19
h) Zasoby społeczne.....	19
i) Struktura demograficzna, rynek pracy, zatrudnienie i bezrobocie, pomoc społeczna.....	20
IV. Kluczowe obszary rozwoju.....	23
V. Analiza SWOT –analiza potencjału rozwojowego miejscowości Zarszyn.....	33
VI. Nasza wizja — kierunki rozwoju	35
1. Przewidywane do realizacji przedsięwzięcia –inwestycje.....	37
2. Harmonogram planowanych działań.....	38
VII. Wdrażanie i zarządzanie	39

I. WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w okresie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszaniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”, jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy Zarszyn przy opracowaniu kierunków rozwoju miejscowości Zarszyn.

Celem planu „Odnowa i rozwój wsi” jest wskazanie działań mających na celu poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działania te umożliwią rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłyną na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

Realizacja planu zakłada pomoc finansową, którą objęte zostaną projekty dotyczące:

A. budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:

- pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
- służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,

B. kształtowania obszaru przestrzeni publicznej

C. budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;

D. odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;

E. kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Zarszyn jest obszar tej miejscowości. Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służącą ujęciu stanu rzeczywistego, analizę SWOT (mocne i słabe strony miejscowości), planowane kierunki rozwoju, przedsięwzięcia wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem działań.

Plan Odnowy Miejscowości Zarszyn to dokument, który określa strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2007-2013. Podstawą opracowania planu jest Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Zarszyn i Strategia rozwoju Gminy Zarszyn przyjęta uchwałą Rady Gminy Nr X/65/2007 z dnia 29 listopada 2007 r.

Niniejszy plan jest planem otwartym, stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że można wprowadzać nowe zadania, a także zmieniać kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE.

II. WPROWADZENIE

Uwarunkowania Planu Odnowy Miejscowości polegają na tym, że ma on zdecentralizowany, lokalny charakter, obejmuje ograniczony teren jednej miejscowości i przygotowywany jest (przy udziale przedstawicieli gminy) z inicjatywy i przez mieszkańców miejscowości. Ukierunkowany na zagadnienia cywilizacyjno-kulturowe, koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, których celem jest poprawa standardów i jakości życia mieszkańców. Cechuje go bardziej prospołeczny i prokulturowy niż mniej progospodarczy charakter. Dzięki temu może stanowić doskonałe uzupełnienie strategii rozwoju całej gminy, która zazwyczaj koncentruje się na zagadnieniach infrastrukturalnych i gospodarczych.

Celem planu jest „zbudowanie” atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaprojektowanie oraz przeprowadzenie działań w sposób dostępny, oczekiwany, popierany i wykonalny dla lokalnej społeczności. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy miasta oferują konkurencyjną alternatywę zamieszkania, a rolnictwo traci swą atrakcyjność jako źródło utrzymania, co prowadzi m.in. do migracji młodych ludzi, szczególnie tych lepiej wykształconych ze wsi do miasta.

Idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni swoim mieszkańcom godziwy standard i jakość życia oraz zdoła zatrzymać młodzież na miejscu - nie jako „mini-miasto”, wysoko zurbanizowana i konkurująca z ośrodkami miejskimi bogactwem oferty, ale właśnie jako „nowa wieś”, nowoczesna, lecz ceniąca i zachowująca swój wiejski charakter i kulturową specyfikę.

Plan Odnowy ma więc charakter „planu małych kroków” (działań podejmowanych przez mieszkańców przy finansowym i organizacyjnym

wspieraniu gminy) w kierunku wielkich celów (trwała poprawa miejscowych warunków życia).

Korzyści wynikające z posiadania Planu Odnowy:

-plan umożliwia efektywne gospodarowanie zasobami takimi jak: środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe.

-zapisanie tego procesu w formie dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej.

-dokument umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga consensusu. Osiągnięty na drodze otwartej dyskusji pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie identyfikowała się społeczność lokalna.

-tworzenie Planu Odnowy sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości, a w konsekwencji przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości

Podstawą tworzenia Planu Odnowy jest analiza lokalnych zasobów i potencjałów, zmobilizowanie ich, zainwestowanie w rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich .

Projekt wprowadzonych do Planu zadań powstał w oparciu o wytyczne środowiska lokalnego i konsultacji społecznych.

III. Prezentacja naszej miejscowości

1. Historia

Dokładna data lokacji Zarszyna nie jest znana. Po raz pierwszy występuje w dokumencie z 1395 roku, w którym Władysław Jagiełło nadał miasto Zarszyn wraz z Posadą Zarszyn Jachnikowi ze Soswieszowa. W dokumencie tym miejscowość ta nazwana została Zarschin, w 1589 Zarszin, 1646 Zarschschin, Sarchin. Zarszyn założyli koloniści niemieccy, korzystając z prawa magdeburskiego. Kolejnymi właścicielami dóbr zarszyńskich byli Krzczon z Kozichgłów, kasztelan sądecki i jego synowie - Jan i Krystyn. Oni to, na prośbę mieszczan zarszyńskich, nadali mieszkańcom tzw. prawa zarszyńskie. W Archiwum Państwowym w Krakowie znajduje się kopia tego dokumentu sporządzona w 1631r. W 1439 roku majątek, w drodze sprzedaży, przeszedł w ręce Piotra Smolickiego. W 1458 roku Smolicki zapisał synom swego brata - Mikołajowi i Stanisławowi 1/3 Zarszyna z Posadą i Długiem. Kolejnymi właścicielami dóbr byli Zarszyńscy, Pieniążkowie. Tak np., w roku 1508 jako dziedzice figurują Jakub Pieniążek i Piotr Zarszyński. W latach 1589 – 1614 jako współwłaściciel wymieniany jest Jan Zabawski, w 1589 Okręglicki, a w 1644 Błoński. Mieszczanie, poza uprawą roli, trudnili się rzemiosłem, głównie szewstwem i tkactwem. Z czasem nastąpił upadek rzemiosł, a głównym źródłem utrzymania pozostała uprawa roli. Od 1625 roku dobra zarszyńskie były własnością jezuitów z Krosna i taki stan trwał aż do kasaty zakonu. Sporządzony na przełomie XVII i XVIII wieku przez nowych właścicieli spis mieszczan, kmieci i ich obowiązków jest bogatym źródłem wiedzy o stosunkach panujących w mieście. Ponad połowa mieszczan obciążona była powinnością świadczenia pracy na rzecz dworu. XVII stulecie, obfitujące w wojny, epidemie i klęski odcisnęło swe piętno także na Zarszynie. Spustoszony przez Tatarów w 1624 roku, z trudem podźwignięty, spłonął w 1667 roku wraz z ratuszem, folwarkiem i browarem. Kolejne zniszczenia dotknęły miasto w 1676 roku. W związku z ciężarami nałożonymi w czasie wojny północnej, wyniszczone kontrybucjami miasto opustoszało, a pozostali w nim mieszkańcy z trudem zdobywali środki na przeżycie. Kolejną troską zarszynian były ciągłe spory graniczne między właścicielami Zarszyna i Beska. Obie własności dzielił Wisłok, który niespodziewanie w XV stuleciu zmienił koryto, przesuwał się bliżej Zarszyna. Spory dotyczyły więc gruntów leżących między starym, a nowym Wisłokiem i

trwały aż do rozbioru Polski. Po kasacie zakonu jezuitów w 1773 roku, drogą licytacji ogłoszonej przez rząd austriacki, dobra zarszyńskie nabył Wilhelm Siemieński z Biecza. Nowy dziedzic zawarł ugodę z właścicielami Beska i Jaćmierza. Ustalona wówczas granica między poszczególnymi miejscowościami obowiązuje do dzisiaj. W 1845 roku dobra zarszyńskie należały do Kazimierza Ostaszewskiego, a następnie, do 1944 roku do rodziny Wiktorów.

I wojna światowa przyniosła Zarszynowi straty ludnościowe i materialne. W 1915 roku od ostrzału artylerii austriackiej zginęło 23 mieszkańców, spłonęło 260 domów, zniszczony został też kościół. Po zakończeniu ofensywy rosyjskiej natychmiast przystąpiono do odbudowy. 9 września 1939 roku do Zarszyna wkroczyły wojska niemieckie. Rozpoczęła się okupacja. Mieszkańcy Zarszyna aktywnie włączyli się w walkę z najeźdźcą. Zawieszono działalność organizacji społecznych, przez rok nie funkcjonowała szkoła. W okresie wojny w latach 1939-45 poległo 5 żołnierzy z Zarszyna, w obozach koncentracyjnych zginęło 6 osób, 1 osoba została rozstrzelana na miejscu przez SS, na roboty przymusowe do Rzeszy wywieziono 52 osoby, a w czasie działań wojennych w 1944 roku zostało zabitych 17 osób. Na początku sierpnia 1944 roku wkroczyły wojska radzieckie, a w dniu 9 września 1944 roku Zarszyn został ostatecznie wyzwolony w wyniku rozpoczętej operacji krośnieńsko-dukieleńskiej.

Po reformie administracyjnej kraju w 1999 roku Zarszyn jako siedziba gminy Zarszyn wchodzi w skład powiatu sanockiego, województwa podkarpackiego.

2. Położenie geograficzne i granice administracyjne

Miejscowość Zarszyn jest jedną z dziewięciu miejscowości wyodrębnionych w podziale administracyjnym gminy Zarszyn, położonej w południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie sanockim. Poniższa mapa ukazuje miejscowość Zarszyn na tle gminy.

Naturalną osią terenu Zarszyna jest bieg rzeki Pielnica, ciągnący się w kierunkach wschód-północ-zachód. Przez północne obrzeża przepływa potok Siedliska zwany przez miejscową ludność Siedleszczką, wpadający jako prawy dopływ do Pielnicy w paśmie łąk zarszyńsko-jaćmierskich. Zarszyn leży 28 km na południowy-wschód od Krosna, przy trasie głównej w kierunku Sanoka. Miejscowość tworzy ciągły, wewnętrznie zwarty kompleks zabudowań w obniżeniu Dołów Jasielsko-Sanockich, tj. w kotlinie między Karpatami a Pogórzem Karpackim. W tym rejonie schodzi on poniżej 300 m. n.p.m. Klimat należy do przejściowych między klimatem morskim a kontynentalnym. Pogoda jest wynikiem ścierania się dwóch potężnych mas powietrza napływających z zachodu i wschodu. Średnia roczna temperatura wynosi 6-7,0 C, średnia roczna suma opadów 746 mm., a okres wegetacji trwa około 200 dni. Są to warunki sprzyjające rolnictwu.

3. Ocena i analiza zasobów

Informacje na temat podstawowych zasobów charakteryzujących sołectwo Zarszyn zostały sporządzone na podstawie analizy ankiet, w których mieszkańcy określili, jak postrzegają swoją miejscowość. Tabela ta przybliży obserwatorowi zewnętrznemu obecny stan miejscowości i obrazuje w pewien sposób obecny etap rozwoju.

Zasoby – to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w budowaniu i realizacji publicznych lub prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi.

W analizie zasobów brano pod uwagę następujące rodzaje zasobów:

- środowisko przyrodnicze,
- środowisko kulturowe,
- dziedzictwo religijne i historyczne,
- obiekty i tereny,
- gospodarka, rolnictwo,
- sąsiedzi i przyjezdni,
- instytucje, ludzi, organizacje społeczne

Rodzaj zasobu	Znaczenie		
	obojętne	małe	duże
Środowisko przyrodnicze i krajobrazowe			
walory krajobrazu			X
walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie, itp.)			X
walory szaty roślinnej (np. runo leśne)			X
osobliwości przyrodnicze (np. rzadkie gatunki drzew)			X
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)			X
wody powierzchniowe (rzeki, stawy, jeziora)			X
gleby, kopaliny		X	
Środowisko kulturowe			
walory architektury wiejskiej			X
zabytki			X
zespoły artystyczne			X
Tradycje, obrzędy, gwara			X
Specyficzne potrawy			X
Dziedzictwo historyczne i religijne			
fakty historyczne, legendy, podania			X
ważne postacie historyczne			X
specyficzne nazwy			X
miejsca, osoby, przedmioty kultu			X
święta, odpusty, pielgrzymki			X
Obiekty, tereny			
działki pod zabudowę mieszkaniową		X	
działki pod domy letniskowe, pola namiotowe		X	
działki pod zakłady produkcyjne i usługowe		X	
pustostany mieszkaniowe, magazynowe, przemysłowe		X	
tradycyjne obiekty gospodarcze wsi (młyny, tartaki, kuźnie)			X
place i miejsca spotkań publicznych		X	
miejsca sportu i rekreacji, szlaki turystyczne		X	
miejsca noclegowe i restauracje		X	

Gospodarka przestrzenna i infrastruktura techniczna			
plan zagospodarowania przestrzennego		X	
sieć energetyczna			X
sieć gazowa			X
sieć kanalizacyjna			X
sieć wodociągowa			X
sieć telekomunikacyjna			X
drogi dojazdowe			X
drogi wewnętrzne			X
Gospodarka, rolnictwo			
specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)		X	
firmy produkcyjne, zakłady usługowe		X	
możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne		X	
przetwórstwo rolno-spożywcze		X	
grupy producenckie i organizacje rolnicze		X	
rzemiosło artystyczne	X		
Sąsiedzi i przyjezdni			
korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria)			X
ruch tranzytowy			X
przyjezdni stali i sezonowi			X
Instytucje			
placówki opieki zdrowotnej			X
szkoły			X
dom kultury			X
Zasoby społeczne			
Ochotnicza Straż Pożarna			X
Koło Gospodyń Wiejskich			X
kluby sportowe, koła wędkarskie			X
stowarzyszenia, fundacje	X		

a) Środowisko kulturalne

Zarszyn nie posiada wyodrębnionych jednostek zajmujących się organizacją życia kulturalnego i sportowego, jakimi mogłyby być ośrodki kultury oraz sportu i rekreacji.

Animatorem działań kulturalnych, jak i sportowych, realizowanych przez działające na terenie organizacje społeczne i stowarzyszenia jest Referat Oświaty, Zdrowia i Kultury Urzędu Gminy. Ożywioną działalność kulturalną w funkcjonującym w Zarszynie Domu Kultury prowadzi Koło Gospodyń Wiejskich oraz działająca w ramach jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Orkiestra Dęta „Lutnia” (z ponad 80-cioletnimi tradycjami). Jest to jedna z najstarszych orkiestr dętych w naszym regionie. Grają w niej dorośli, młodzież i dzieci. W chwili obecnej liczy ponad 40 instrumentalistów. Orkiestra uświetnia wszystkie ważniejsze uroczystości w gminie Zarszyn, reprezentuje również gminę poza granicami kraju.

Działalność w zakresie krzewienia sportów masowych prowadzi przy znaczącym wsparciu ze strony władz samorządowych Ludowy Klub Sportowy w Zarszynie, dysponujący stadionami sportowymi utrzymywanymi przez gminę. Ponadto przy Szkole Podstawowej w Zarszynie oraz Gimnazjum w Zarszynie działają Uczniowskie Kluby Sportowe.

Instytucją kultury prowadzącą działalność na terenie miejscowości jest Gminna Biblioteka Publiczna w Zarszynie. Poza działalnością statutową organizuje spotkania poświęcone historii książki, inscenizacje, konkursy plastyczne, lekcje biblioteczne, współpracuje z innymi instytucjami działającymi na rzecz rozwijania i zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczeństwa (np. KGW), bierze udział w regionalnych wystawach rękodzieła artystycznego.

Od 2000 roku Zarszyn prowadzi ożywioną współpracę kulturalną i sportową, poszerzoną o wymianę doświadczeń samorządowych z partnerami ze Słowacji (Niżna Sitnica). Współpraca ta realizowana jest w dużej mierze dzięki zaangażowaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej w ramach projektów zakwalifikowanych do realizacji przez odpowiednie struktury Euroregionu Karpackiego. Od początku swego istnienia ze słowacką szkołą w Radwani owocnie współpracuje Gimnazjum w Zarszynie. W ramach programu „Comenius – Partnerskie Projekty Szkół”, którego obie szkoły są beneficjentami, zrealizowano wiele wspólnych polsko-słowackich przedsięwzięć, które z jednej strony mają służyć lepszemu poznaniu kraju partnera, z drugiej zaś pogłębiać wiedzę uczniów o rodzinnym regionie (m. in. zorganizowano sesję popularnonaukową poświęconą Ziemi Sanockiej i Preszowskiej Krainie, konkurs poezji polskiej i słowackiej, zaprezentowano obyczaje Bożonarodzeniowe i Wielkanocne w obu krajach oraz inscenizację dawnego wiejskiego wesela).

b) Dziedzictwo historyczne i religijne

„ O pięknej tej ziemi, ziemi sanockiej” - wszyscy którzy ją opiewają, zgodnie stwierdzają, „że to ziemia piękna, sławna i gościnna”. Myślę, że mianem takim można nazwać wszystkie jej zakątki, bez wyjątków ... Zarszyn też.....

Nazwa miejscowości wywodzi się od niemiecko-śląskiego słowa Sar-schin (sehr schon), co w tłumaczeniu na język polski oznacza **bardzo ładny**. Jest wielce prawdopodobne, że ta nazwa może pochodzić od związków z Saksonią. Sama wieś Zarszyn była w średniowieczu miastem, które w XVIII w. utraciło prawa miejskie. Centralnym punktem miejscowości pozostał prostokątny rynek, w obrębie którego krzyżują się szlaki komunikacyjne ze wschodu na zachód (droga krajowa Sanok – Krosno) i z południowego zachodu na północ (droga prowadząca do Jaćmierza). Przy głównej trasie, na zachód od placu rynkowego wznosi się najcenniejszy zabytek architektury sakralnej - Kościół p.w. św. Marcina. Świątynia murowana w stylu neogotyckim, pochodzi z drugiej połowy XIX wieku (Wzniesiona w 1872 r. staraniem ks. Antoniego Kirschnera- ówczesnego proboszcza i Jana Wiktora – właściciela dóbr zarszyńskich). Dwukrotnie była zniszczona i odbudowywana - po I i II wojnie światowej. W oknach prezbiterium znajdują się witraże z patronami parafii: Matką Bożą Szkaplerzną i św. Marcinem. Wnętrze świątyni upiększają cztery obrazy w formie witraży, nad głównym wejściem znajduje się chór organowy. Mierząca 33 metry wieża góruje nad całym Zarszynem. Obok kościoła rośnie –440 letni dąb, który uzyskał miano „pomnika przyrody”.

W Zarszynie znajduje się również cmentarz, którego właścicielem jest parafia rzymskokatolicka . W jego centralnej części usytuowana jest zabytkowa kaplica poświęcona rodzinie Kazimierza Ostaszewskiego, rotmistrza kawalerii, właściciela Zarszyna w latach 1842-1845, obok nagrobki przedstawicieli rodziny Wiktorów (Jana, Kazimierza, Jana, na którego osobie kończy się historia prywatnej własności Zarszyna – umiera w 1944 r.)

Charakterystycznym elementem krajobrazu, zabytkiem małej architektury są przydrożne kapliczki i krzyże, najczęściej usytuowane przy drogach, na rozdżach (kapliczka murowana znajdująca się na końcu Zarszyna od strony Beska, zbudowana w 1900 r., kapliczka obok tartaku i inne).

c) Obiekty i tereny

A. grunty mienia komunalnego Gminy Zarszyn znajdujące się na terenie miejscowości Zarszyn –35,6869ha, z tego:

- pod obiektami użyteczności publicznej, urządzeniami komunalnymi itp.- 4,9329ha
- będące w użytkowaniu różnych jednostek i osób- 0,4400ha
- mogące być przedmiotem obrotu- 3,2421ha

B. budynki, obiekty

- Kościół Parafialny p.w. Św. Marcina, plebanie, punkt katechetyczny
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum z salą gimnastyczną
- Dom Ludowy (Kultury) z biblioteką
- Ośrodek Zdrowia
- Dom Strażaka –remiza OSP i ZEAS
- Biurowiec Urzędu Gminy
- zabudowania należące do Kółka Rolniczego
- Oczyszczalnia ścieków
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyn, tartak)

C. działki i pomieszczenia pod zakłady usługowe i przemysłowe (pustostany mieszkaniowe, magazynowe, poprzemysłowe)

d) Gospodarka przestrzenna i infrastruktura techniczna

- System zagospodarowania odpadów komunalnych

Na terenie Zarszyna usługi komunalne świadczone są przez Zakład Gospodarki Komunalnej (eksploatacja oczyszczalni i zapewnienie odbioru ścieków, zakup wody pitnej i dostarczanie jej do odbiorców, prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz zorganizowanie ich odbioru). Zarszyn nie posiada własnego zorganizowanego wysypiska śmieci ani zakładu utylizacji i odpadów. Dla zmaksymalizowania działań na rzecz ochrony środowiska na terenie Zarszyna tak jak i w całej gminie prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów (stworzono możliwość nieodpłatnego korzystania przez mieszkańców z rozstawionych na terenie

gminy pojemników na szkło i butelki plastikowe typu „pet” oraz umownego, odpłatnego, ale dotowanego przez gminę odstawiania odpadów systemem workowym). System ten stanowi selektywną zbiórkę odpadów z wykorzystaniem worków przeznaczonych na: tworzywa sztuczne, szkło, metal, papier oraz niesegregowane pozostałe odpady komunalne. Wywóz odpadów do zagospodarowania, utylizacji i składowania realizowany jest przez podmioty zewnętrzne wyłonione w drodze przetargów publicznych do wyspecjalizowanych jednostek na teren innych powiatów.

-Gospodarka ściekowa

W Zarszynie istnieje uporządkowany system kanalizacyjny obsługiwany przez ZGK. Ścieki odbierane są do biologiczno-mechanicznej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie Zarszyna. Z usług kanalizacyjnych korzysta 876 mieszkańców, co stanowi – 80,5% ogólnej liczby mieszkańców miejscowości, długość sieci kanalizacyjnej wynosi 15km. Dla zapewnienia sprawnego systemu kanalizacyjnego obecnie prowadzona jest rozbudowa istniejącej oczyszczalni.

-Zaopatrzenie w wodę-wodociągi

W Zarszynie istnieje dobrze rozwinięta sieć wodociągowa. Źródłem zaopatrzenia w wodę jest ujęcie na zbiorniku zaporowym na rzece Wisłok w Sieniawie, gdzie znajduje się komora rozdzielczo-pomiarowa.

-Zaopatrzenie w energię elektryczną i gaz

Sieć elektroenergetyczna jest dobrze rozwinięta. Dostawy energii elektrycznej do Zarszyna odbywają się liniami elektroenergetycznymi średniego napięcia, głównie 15kV oraz liniami 30kV.

Cała miejscowość jest zgazyfikowana (rok budowy sieci – 1971, a liczba podłączeń wynosi 369).

-Program sporządzania planów miejscowych

Mając na uwadze zapotrzebowanie na inwestycje oraz ze względów na istniejące uwarunkowania, zapewnienie realizacji celów publicznych, w tym przyśpieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego, wskazane jest przystąpienie do opracowania projektów planów miejscowych dla sołectwa w Zarszynie.

-Decyzje o warunkach zabudowy

Z analizy dokumentu „Oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Zarszyn” wynika, iż Zarszyn zaliczany jest do pierwszej grupy miejscowości gminy, gdzie nastąpiło (lub może nastąpić) najwięcej zmian w zagospodarowaniu przestrzennym. Patrząc przez pryzmat ilości wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o

ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, stwierdzić należy, iż na terenie Zarszyna dostrzegalna jest coraz większa aktywność inwestycyjna.

e) Gospodarka i rolnictwo

Sytuacja gospodarcza w Zarszynie nie odbiega znacznie od sytuacji pozostałych miejscowości gminy, powiatu sanockiego czy województwa podkarpackiego. Większość podmiotów gospodarczych należy do sektora prywatnego. Zmiany ustrojowe i urynkowanie gospodarki, rosnąca konkurencja prężnych firm spowodowała upadek dawnych zakładów państwowych i spółdzielczych (GS „Samopomoc Chłopska”- młyn gospodarczy, piekarnia, sieć sklepów, tartak). W chwili obecnej sektor publiczny nie odgrywa większej roli w kształtowaniu oblicza gospodarczego miejscowości.

Do ważnych podmiotów gospodarczych funkcjonujących obecnie na terenie Zarszyna zaliczyć należy następujące jednostki: PPDB „Leśnik” w Zarszynie, Żywiec Trade Kraków – Oddział Zarszyn, PPH „Besza”, FHU „Tees”, Podkarpacki Bank Spółdzielczy w Sanoku – Oddział Zarszyn, PGNiG S.A. Warszawa – Oddział Sanok – Magazyn Oddziałowy w Zarszynie, ZWHU – Handel Materiałami Budowlanymi – Wiesław Ślęczka, Piekarnia Mikosz. Jak z tego wynika, na terenie Zarszyna funkcjonują jedynie małe przedsiębiorstwa. W sporej części działalność gospodarczą prowadzą mikroprzedsiębiorcy (często realizujący politykę samozatrudnienia lub prowadzenia małych firm rodzinnych). Najwięcej osób zatrudnionych jest w przemyśle i usługach poza handlowych, w sklepach, w biurach (w tym Urząd Gminy i gminne zakłady budżetowe – Zakład Gospodarki Komunalnej, Zespół Ekonomiczno - Administracyjny Szkół).Pocieszającym jest fakt rosnącej na przestrzeni ostatnich lat liczby zarejestrowanych w Urzędzie Gminy Zarszyn podmiotów gospodarczych.

Zarszyn jest miejscowością o charakterze typowo rolniczym, obszarem o dużym odsetku mieszkańców pracujących w rolnictwie(biorąc pod uwagę kwalifikację ustawową oraz dane z ewidencji podatkowej dotyczące wpływów z podatku rolnego). Przeważają indywidualne gospodarstwa zajmujące się produkcją drobnotowarową. Wielu mieszkańców żyje z pracy w zakładach, jednocześnie pracując w małych gospodarstwach odziedziczonych po przodkach. Produkcja roślinna zużywana jest na potrzeby produkcji zwierzęcej oraz na spożycie własne, w niewielkim procencie sprzedawana jako produkt bezpośredni. W strukturze gospodarstw pod względem grup obszarowych użytków rolnych dominują gospodarstwa rolne o powierzchni do 1ha włącznie oraz gospodarstwa od 1ha do 2ha i od 2ha do 5ha. Rozdrobnienie gruntów, ograniczony rynek zbytu wpływa na stopniowe zubożenie ludności. Sytuację dochodową rodzin rolniczych pogarsza brak możliwości znalezienia dodatkowego źródła dochodu. W Zarszynie istnieje

tylko kilka dużych, nowoczesnych gospodarstw rolnych nastawionych na produkcję rynkową.

f) Sąsiedzi i przyjezdni

Niewątpliwym atutem Zarszyna jest jego położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych: drogowych i kolejowych. Przez centralną część gminy przebiega droga krajowa nr 28 relacji Zator – Przemyśl – Medyka – Granica Państwa z Ukrainą, jak też linia kolejowa Stróże – Jasło – Zagórz. Położone w Zarszynie centrum administracyjne gminy znajduje się w odległościach: 15 km od Sanoka, 27 km od Krosna, 72 km od Rzeszowa, 42 km od drogowego przejścia granicznego w Barwinku.

Ważnym walorem turystycznym gminy jest też jej otoczenie od strony południowej i północnej nieskażonymi lasami, zajmującymi aż 22% powierzchni gminy. Inne walory to: przyleganie do wód zalewu w Sieniawie, rzek: Wisłok, Pielnica i Odrzechówka, występowanie możliwych do zagospodarowania turystycznego stawów podworskich.

Spośród najcenniejszych zabytków gminy wymienić należy zaliczane do kompleksów pomników przyrody parki podworskie w Posadzie Zarszyńskiej, Odrzechowej, Pielni, Nowosielcach, Bażanówce, Posadzie Jaćmierskiej i Jaćmierzu. Istnieją tu również zabytki architektury sakralnej (w Jaćmierzu, Pielni i Zarszynie) oraz dworskiej (w Odrzechowej, Posadzie Jaćmierskiej i Nowosielcach).

Godnym polecenia turystom jest też małomiasteczkowy układ urbanistyczny rynku w Jaćmierzu.

Niewątpliwą przyczyną małego zainteresowania walorami turystyczno-kulturowymi gminy jest niedostateczny rozwój infrastruktury turystycznej, w tym brak hotelu, zajazdu, zorganizowanych pól campingowych, punktów widokowych i odpowiednich parkingów przy punktach gastronomicznych.

Słabo rozwinięta jest baza noclegowa, w tym baza oferowana przez gospodarstwa agroturystyczne. Statystyczna dynamika wzrostu ich ilości na przestrzeni ostatnich pięciu lat wynosi aż 150%, niemniej jednak realna baza wynosząca na koniec 2005 roku zaledwie 15 takich gospodarstw, to stanowczo za mało. Dużą atrakcją turystyczną jest świadcząca usługi noclegowe leśniczówka „Budy” istniejąca w lasach otaczających wieś Odrzechowa, jednak udostępnia się ją dla ogółu turystów tylko poza sezonami polowań. Atrakcją na skalę krajową stanowi stadnina koni huculskich w Odrzechowej, oferująca możliwość uprawiania sportów jeździeckich leśnymi ścieżkami konnymi oraz dwukrotny w ciągu roku przepęd bydła na połoniny bieszczadzkie. Prowadzący stadninę Zakład Doświadczalny Krakowskiego

Instytutu Zootechniki w Odrzechowej posiada jednak tylko jedno schronisko w Bieszczadach, zaś na terenie gminy nie oferuje bazy noclegowej.

g) Instytucje

Na terenie miejscowości Zarszyn funkcjonują i posiadają swoje siedziby:

- Urząd Gminy, Rada Gminy
- Szkoła Podstawowa, Gimnazjum
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Gospodarki Komunalnej, Zespół Ekonomiczno-Adm. Szkół, Gminna Biblioteka Publiczna
- Urząd Pocztovo-Telekomunikacyjny
- Oddział Podkarpackiego Banku Spółdzielczego
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Ośrodek Zdrowia, Apteka

h) Zasoby społeczne-ludzie, organizacje społeczne

Prężnie działają organizacje społeczne :

- Ochotnicza Straż Pożarna (wraz z drużyną młodzieżową liczy 48 osób)
- Koło Gospodyń Wiejskich (35 członkiń)
- Ludowy Klub Sportowy (drużyna trampkarzy, juniorów, orlików, seniorów-zarejestrowanych około 100 osób))
- Orkiestra Dęta „Lutnia” działająca przy OSP (45 członków)
- Sołtys i Rada Sołecka
- Rada Duszpasterska, Akcja Katolicka, Chór Parafialny

i) Struktura demograficzna, rynek pracy, zatrudnienie i bezrobocie, pomoc społeczna

Aktualna liczba ludności w Zarszynie (wg stanu na dzień 31.12.2007 r. wynosi 1093) jest w miarę stabilna, przy czym jednak przyrost naturalny na przestrzeni ostatnich pięciu lat jest zmienny i przyjmuje w poszczególnych latach niemal przemiennie wartości dodatnie i ujemne.

Ważnym elementem wpływającym na liczbę ludności jest czynnik migracji, będący wynikiem napływu i odpływu mieszkańców z terenu Zarszyna. Jak wynika z danych (Ewidencja ludności Gminy Zarszyn –UG Zarszyn), w okresie od 2000 do 2001 roku utrzymywało się ujemne saldo migracji, zaś w kolejnych latach: na dodatnim, ale mało znaczącym poziomie. Napływ mieszkańców następował przede wszystkim w wyniku zawierania małżeństw, zakupu budynków mieszkalnych lub budowy nowych domów mieszkalnych. Odpływ mieszkańców wiąże się głównie z poszukiwaniem pracy. Na podstawie przeprowadzonych obserwacji stwierdzić można, iż przedstawione dane nie obrazują migracji odbywającej się często poza ewidencją ludności, a związanej z kilkumiesięcznymi okresami emigracji zarobkowej.

Liczba ludności w powiązaniu ze strukturą wiekową mieszkańców określa zasoby pracy w Zarszynie. Z analizy danych dotyczących struktury wiekowej ludności zamieszkującej teren Zarszyna wynika, że ponad połowa mieszkańców Zarszyna to osoby w przedziale wiekowym 19-60-65 lat. Zważywszy na fakt, że potencjał pracy tworzą osoby należące do tej grupy wiekowej, pozytywnie należy ocenić udział osób w wieku produkcyjnym. Duża liczba dzieci i młodzieży jest zjawiskiem perspektywnie pozytywnym.

Zarszyn uznawany jest za miejscowość rolniczą, gdzie podstawą działalnością jest prowadzenie indywidualnych gospodarstw rolnych. Znaczący wpływ na ten stan rzeczy wywarły przemiany społeczno-gospodarcze po 1989 roku, które przyniosły poważne skutki na lokalnym rynku pracy. W minionym okresie bowiem główny człon aktywnych zawodowo mieszkańców gminy stanowili tzw. chłopo-robotnicy, dla których praca na roli stanowiła tylko dodatkowe źródło utrzymania. Restrukturyzacja przedsiębiorstw w najbliższych ośrodkach przemysłowych, to jest w Sanoku i w Krośnie i związana z tym redukcja zatrudnienia przyniosły poważne zmniejszenie ilości mieszkańców Zarszyna, którzy znajdowali podstawowe zatrudnienie na terenie tych miast. Stąd też znacząca grupa mieszkańców gminy jako podstawowe źródło utrzymania traktuje pracę w gospodarstwach rolnych. Tezę tę potwierdzają dane określające źródła dochodów ludności wiejskiej związanej z rolnictwem w wieku powyżej 15 lat, skorelowane z podaną wyżej liczbą ludności zamieszkującej Zarszyn, w tym liczbą aktywnych zawodowo mieszkańców.

Najwięcej spośród zarejestrowanych w ewidencji gminnej podmiotów gospodarczych prowadzi działalność handlową, a w drugiej kolejności – działalność usługową. Najmniejsze zainteresowanie prowadzeniem działalności produkcyjnej jest wynikiem ogólnej sytuacji na rynku, jak też braku kapitału niezbędnego do rozpoczęcia tego typu działalności, przy ogólnie niekorzystnym systemie kredytowania nowych małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorców.

Pomimo pozytywnie ocenianej tendencji wzrostowej w zakresie tworzenia miejsc pracy w oparciu o uruchamianie działalności gospodarczej, nadal poważnym problemem w Zarszynie jest dość dotkliwie odczuwalny stopień bezrobocia. Niezależnie od bezrobocia ewidencjonowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Sanoku należy podkreślić fakt bardzo niskiego stopnia zamożności ludności rolniczej, utrzymującej się z dominujących: 2-3 hektarowych gospodarstw.

Bezrobocie na terenie Zarszyna pojawiło się w latach 1989-1990 w związku ze zwolnieniami grupowymi w tak znaczących zakładach pracy, jak: Sanocka Fabryka Autobusów „Autosan” w Sanoku, Sanockie Zakłady Przemysłu Gumowego „Stomil” w Sanoku, POM w Sanoku i Besku, Sanockie Zakłady Mięsne, PSS „Społem”. Zwolnieniami grupowymi objęci zostali w pierwszej kolejności tak zwani chłoporobotnicy. Znaczące pogorszenie sytuacji na rynku pracy przyniosła likwidacja takich jednostek jak: Gminna Spółdzielnia „SCh” w Zarszynie, czy też w ostatnich latach Spółki Polsko-Włoskiej „Ital-Forest” w Zarszynie, obecnie postawiono w stan upadłości firmy IGLOOPOL – Chłodnie „Zgoda” w Krakowie– Oddział w Zarszynie. Analiza wywiadów środowiskowych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarszynie wskazuje na fakt wzrostu szczególnie niepokojącego bezrobocia wśród dorastającej młodzieży – głównie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, ale również absolwentów wyższych uczelni. Doraźną formą pomocy dla tych osób są organizowane przez Urząd Gminy Zarszyn przy współpracy z Zarządem Powiatu Sanockiego i Powiatowym Urzędem Pracy w Sanoku staże absolwenckie, roboty interwencyjne i prace publiczne. Względy ekonomiczne i organizacyjne nie pozwalają jednak na objęcie tą formą wsparcia znaczącej grupy osób pozostających bez pracy. Według stanu na dzień 25 marca 2008 roku liczba bezrobotnych z terenu Zarszyna zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sanoku wynosiła 56 (w tym 30 kobiet).

Bezrobotni w Zarszynie - według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy (stan na dzień 25.03.2008 r. -dane PUP w Sanoku)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	W tym kobiety
1.	Czas pozostawania bez pracy w m-cach		
	do 1	4	2
	1- 3	7	3
	3- 6	13	5
	6- 12	5	1
	12-24	6	2
	pow.24	21	17
2.	Wiek		
	18-24	12	4
	25-34	19	12
	35-44	11	7
	45-54	14	7
	55-59	0	0
	60-64	0	-
3.	Wykształcenie		
	Wyższe	3	1
	Polic i śr. zawodowe	14	8
	Śr. ogólnokszt	7	3
	Zasadnicze zawodowe	26	16
	Gimnazj. i poniżej	6	2
4	Staż pracy ogółem		
	do 1 roku	7	3
	1-5	9	6
	5-10	7	4
	10-20	12	7
	20-30	3	1
	30 lat i więcej	1	0
	bez stażu	17	9
5	Ogółem	56	30

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Wyszczególnienie		Będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy						
		do 25 roku życia	długo-trwale	pow. 50 roku życia	bez kwalifikacji zawodowych	bez doświadczenia zawodowego	bez wykształcenia średniego	samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia
Czas pozostawania bez pracy w m-cach	do 1	0	1	0	0	0	2	1
	1-3	2	0	0	1	2	3	0
	3-6	3	5	1	2	4	4	1
	6-12	3	1	0	0	3	1	0
	12-24	1	6	2	3	1	5	0
	pow. 24	3	21	3	2	9	17	3
Wiek	18-24	12	5	-	3	11	5	1
	25-34	-	9	-	0	5	8	2
	35-44	-	10	-	4	3	9	2
	45-54	-	10	-	1	0	10	0
	55-59	-	0	-	0	0	0	0
	60-64 lata	-	0	-	0	0	0	0
Wykształcenie	Wyższe	0	0	0	-	1	-	0
	Polic i śr. Zaw	1	6	1	-	4	-	1
	Śr..ogólnokszt.	4	3	0	4	5	-	1
	Zasadnicze zaw.	5	20	4	-	9	26	3
	Gimn..i poniżej	0	5	1	4	0	6	0
Staż pracy ogółem	Do 1 roku	2	5	1	1	2	3	1
	1-5	1	5	1	1	-	5	0
	5-10	0	2	0	0	-	3	1
	10-20	0	10	2	3	-	10	1
	20-30	0	1	1	0	-	1	0
	30 lat i więcej	0	1	1	0	-	1	0
	bez stażu	9	10	0	3	17	9	2
	Ogółem	12	34	6	8	19	32	5

IV. Kluczowe obszary problemowe rozwoju

Co wyróżnia Zarszyn ?	
Analiza Co jest?	<ul style="list-style-type: none"> -położenie przy drodze krajowej nr 28 w ciągu komunikacyjnym w kierunku Bieszczad, w sąsiedztwie aktywnych społecznie i gospodarczo miast - Sanoka i Krosna -kontakty z przygranicznymi miejscowościami Słowacji i Ukrainy (bliskość granicy z Ukrainą i Słowacją) -zlokalizowanie na terenie Zarszyna instytucji :Rady Gminy, Urzędu Gminy, Gminnej Biblioteki Publicznej, GOPS-u, ZEAS-u, Banku Spółdzielczego, Urzędu Poczтового, -mała architektura sakralna (krzyże przydrożne, figury, kapliczki) -przyjazne nastawienie do osób napływowych i gości
Diagnoza Jak jest?	<ul style="list-style-type: none"> -brak bazy noclegowej i punktów gastronomicznych -niezagospodarowany teren w centrum Zarszyna -brak parkingów -brak gospodarstw agroturystycznych -brak infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej
Plan Jak ma być?	<ul style="list-style-type: none"> -miejscowość estetyczna i zadbana, dostosowana do wymogów współczesności z pełną infrastrukturą społ-kulturalno-turystyczną -wykreowanie cyklicznej, ponadlokalnej imprezy promującej miejscowość (festyn, koncert, turniej sportowy)
Projekty i organizacje realizujące	<p>Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”</p> <p>Projekt- „Zanim dojedziesz do Bieszczad...”-nasza oferta turystyczna</p>

W jaki sposób są zorganizowani mieszkańcy ?	
Analiza Co jest?	Sołtys, Rada Sołecka, Ochotnicza Straż Pożarna, Koło Gospodyń Wiejskich, Rada Duszpasterska, Akcja Katolicka, Chór Parafialny, grupy przykościelne, Ludowy Klub Sportowy, Kółko Rolnicze, Orkiestra Dęta „Lutnia”
Diagnoza Jak jest?	-niewykorzystane powierzchnie ogólnodostępne z funkcjami ośrodka kultury -brak zagospodarowania wolnego czasu mieszkańców -niska aktywność społeczna
Plan Jak ma być?	-mieszkańcy współinicjują zebrania oraz są członkami różnych organizacji i grup nieformalnych -wzajemne zachęcanie się i mobilizowanie mieszkańców do działań zmierzających do poprawy wyglądu i wizerunku miejscowości -organizacja wspólnych przedsięwzięć na rzecz miejscowości, organizacja imprez integracyjnych -przeprowadzanie konsultacji społecznych w sprawach kluczowych dla miejscowości -powstanie organizacji zrzeszających dzieci i młodzież -dalsza prężna działalność wiejskich organizacji nakierowana na potrzeby i postulaty mieszkańców -otwarcie samorządu lokalnego na oddolne inicjatywy, wzmocnienie jego roli animacyjnej -powstanie niezależnego forum wymiany opinii i poglądów
Projekty i organizacje je realizujące	-Działanie Osi 4 Projekt – „Jest w orkiestrze dętej jakaś siła”

Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane ?	
Analiza Co jest?	<ul style="list-style-type: none"> -kultywowanie tradycji religijnych związanych z kalendarzem świąt liturgicznych Kościoła rzymskokatolickiego -obchody świąt okolicznościowych np. Dzień Matki, Dzień Niepodległości, Dożynki wiejskie, Andrzejki, zabawy karnawałowe, spotkania opłatkowe, Dni Zarszyna -indywidualne formy pielęgnacji różnorodnych tradycji i zwyczajów -utrzymywana tradycja odpustów(Św. Marcina, Matki Bożej Szkaplerznej),parafialnej drogi krzyżowej, gry z wieży kościoła pieśni maryjnych, „Majówki” przy kapliczkach
Diagnoza Jak jest?	<ul style="list-style-type: none"> -miejsca kultu religijnego (zabytkowy obiekt architektoniczny –Kościół p.w. św. Marcina) -cmentarz parafialny (z mogiłą żołnierzy słowackich i czeskich)
Plan Jak ma być?	<ul style="list-style-type: none"> -wykonanie prac renowacyjno-konserwatorskich w kościele parafialnym -zagospodarowanie terenu przykościelnego -budowa domu pogrzebowego -budowa parkingów przy kościele i cmentarzu -remont i adaptacja pomieszczeń zabytkowej starej plebanii -wspieranie inicjatyw amatorskiego ruchu artystycznego -podtrzymywanie działalności mocno zakorzenionych w środowisku organizacji: KGW, OSP -budowa środowiskowej Izby Pamięci Narodowej -utworzenie stałego centrum kulturalnego(ekspozycja muzealna, wystawy okolicznościowe, pokazy)
Projekty i organizacje je realizujące	<ul style="list-style-type: none"> -Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – Działanie Osi 3- Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gosp. wiejskiej -dotacja Ministra ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ze środków finansowanych z części budżetu państwa „Kultura I Ochrona Dziedzictwa Narodowego” Projekt – „Ostatnie pożegnanie” „Śladami przeszłości”

Co jest podstawą utrzymania?	
Analiza Co jest?	Rolnictwo, zatrudnienie w sektorze prywatnym, własna działalność gospodarcza, świadczenia emerytalno-rentowe, zasiłki dla bezrobotnych
Diagnoza Jak jest?	<ul style="list-style-type: none"> -występujące bezrobocie -odpływ młodzieży -wzrost liczby świadczeniobiorców korzystających z usług GOPS-u -ubożenie społeczeństwa - stagnacja w rozwoju gospodarczym, a w konsekwencji brak nowych miejsc pracy i zastój w rozwoju lokalnym -słabo rozwinięta działalność pozarolnicza oraz działalność dająca dodatkowe źródła zarobkowania w gosp. rol. (np. agroturystyka, produkcja zdrowej żywności, turystyka)
Plan Jak ma być?	<ul style="list-style-type: none"> -rozwój małych i średnich przedsiębiorstw -odejście od dotychczasowego poziomu zatrudnienia w rolnictwie -stworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy -szkolenia dla mieszkańców nt. trendów w turystyce wiejskiej i tworzenia lokalnych produktów markowych -promocja samozatrudnienia wśród mieszkańców poprzez organizację szkoleń dla dorosłych i młodzieży pozostających bez pracy -dalsze pogłębianie współpracy samorządu lokalnego z Powiatowym Urzędem Pracy w realizacji zadań wspierających przedsiębiorczość, aktywizację zawodową bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, aktywizację zawodową młodzieży w ramach staży -promowanie inicjatyw gospodarczych -cykliczne spotkania przedstawicieli władz ze społeczeństwem
Projekty i organizacje je realizujące	Działania Osi 3 –Różnicowanie działalności w kierunku nierolniczym”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” Projekt –„Czas na mikroprzedsiębiorstwa”

Jak wygląda nasza miejscowość ?	
Analiza Co jest ?	<ul style="list-style-type: none"> -zabudowa jednorodzinna z zabudową zagrodową oraz uprawami ogrodniczymi lub rolnymi ukształtowana w formie ciągów wzdłuż głównych dróg; w centrum strefa zabudowy związanej z działalnością gosp.(tworzą je zakłady produkcyjne, usługowe oraz tereny składowe) -domy mieszkalne i działki przydomowe w większości zadbane -budynki mienia komunalnego (Dom Kultury, UG. OSP) i mienia parafialnego (zabytkowy Kościół i plebania) wymagające renowacji i termomodernizacji
Diagnoza Jak jest?	<ul style="list-style-type: none"> -brak chodników wzdłuż dróg powiatowych oraz nawierzchni asfaltowych na wielu odcinkach dróg gminnych -zły stan nawierzchni dróg powiatowych -brak estetycznych przestrzeni publicznych (wspólne place, brak ośrodka rekreacyjnego) -niezagospodarowane tereny w centrum Zarszyna -brak parkingów przy UG, cmentarzu i kościele -brak oznakowania miejscowości (brak numeracji i nazewnictwa ulic) -widoczne przy głównych ciągach komunikacyjnych zaniedbane budynki
Plan Jak ma być ?	<ul style="list-style-type: none"> -odnowa i konserwacja lokalnych pomników historii, obiektów architektury sakralnej i miejsc pamięci -remont, przebudowa i wyposażenie obiektu pełniącego funkcje publiczne (Dom Kultury) -poprawa estetyki miejscowości -budowa „Centrum wypoczynku i rekreacji” (wykorzystać mienie wspólnoty pastwiskowej) -organizowanie konkursów na najlepiej zagospodarowane podwórze -organizowanie dni sprzątania miejscowości
Projekty i organizacje je realizujące	<ul style="list-style-type: none"> -SPO –Rozwój Zasobów Ludzkich -Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego -Fundusz Termomodernizacyjny -EkoFundusz -premia termomodernizacyjna -Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Projekt – „Centrum wsi naszą wizytówką” „Z rodziną na łonie przyrody”

Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	
Analiza Co jest?	<ul style="list-style-type: none"> -organizowanie zajęć sportowych przez UKS-y funkcjonujące przy gimnazjum i szkole podstawowej -zajęcia muzyczne dla młodzieży szkolnej (orkiestra dęta, chór, kapela) -możliwość aktywnego uczestnictwa w działaniach zaplanowanych w programach realizowanych przez miejscowe szkoły, np. „Szkoła Marzeń”, Comenius
Diagnoza Jak jest?	<ul style="list-style-type: none"> -brak boiska lekkoatletycznego przy gimnazjum i szkole podstawowej, które odpowiadałoby obowiązującym standardom -brak placu zabaw dla dzieci i młodzieży -brak przedszkola
Plan Jak ma być?	<ul style="list-style-type: none"> -działkę mienia komunalnego gminy znajdującą się za byłym przedszkolem przeznaczyć pod budowę „mini” boiska sportowego (lekkoatletycznego-bieżnia, skocznie, ławeczki) -wspierać inicjatywę zorganizowania gminnego przedszkola -organizowanie imprez kulturalnych i rekreacyjnych (np. Pożegnanie lata, Spotkanie z Mikołajem) -rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, sekcji sportowych -organizowanie wyjazdów dzieci i młodzieży do ośrodków kultury -organizowanie wymiany młodzieży z zaprzyjaźnionymi gminami -utworzenie plenerowego miejsca spotkań towarzyskich dla młodzieży -organizowanie spotkań młodzieży z autorytetami różnych dziedzin w celu dalszego rozbudzania w młodym pokoleniu pasji, ambicji, chęci działania
Projekty i organizacje je realizujące	<ul style="list-style-type: none"> -ZPORR, środki w ramach programów sektorowych -środki z dopłat do stawek w grach liczbowych (Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej) -PROW Działanie 3.3- Ochrona i rozwój wsi Projekt-„Szybciej, dalej, wyżej-sprawni fizycznie”

Kim są mieszkańcy ?	
Analiza Co jest?	<ul style="list-style-type: none"> -ludność autochtoniczna (rdzenna) oraz częściowo ludność napływowa -pracownicy zakładów pracy na terenie miejscowości i poza nią -emeryci, renciści, bezrobotni -rolnicy prowadzący małe i średnie gosp. rolne -osoby zajmujące się działalnością gospodarczą i handlem -chałupnicy
Diagnoza Jak jest?	<ul style="list-style-type: none"> -brak rozwiązań instytucjonalnych i wdrożonych systemów umożliwiających bezrobotnym zdobycie nowego zawodu i podnoszenie kwalifikacji zawodowych -brak tendencji do wzrostu liczby ludności -dobre kontakty międzyludzkie wśród większości mieszkańców
Plan Jak ma być?	<ul style="list-style-type: none"> -mieszkańcy aktywni, zaangażowani, w pełni identyfikujący się z miejscowością -edukacja-podnoszenie poziomu wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, ustawiczne kształcenie -mobilizacja ludzi do pracy w określonym kierunku -stworzenie warunków hamujących odpływ mieszkańców średnio i dobrze wykształconych -zwiększenie poczucia tożsamości z miejscowością poprzez angażowanie mieszkańców do prac związanych z rozwojem Zarszyna -podtrzymywanie przez mieszkańców lokalnych tradycji, budowanie tożsamości, ochrona cennych dóbr kultury i przyrody
Projekty i organizacje je realizujące	<ul style="list-style-type: none"> -Działanie Osi 4 Projekt- „Wszyscy razem”

Jaka jest oferta dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych ?	
Analiza Co jest?	<ul style="list-style-type: none"> -wycieczki, pielgrzymki organizowane przez miejscowych duszpasterzy -spotkania opłatkowe dla ludzi starszych i samotnych -Dzień Babci –Dziadka – imprezy organizowane przez młodzież szkoły podstawowej -organizowane w miejscowym kościele gminne przeglądy kolęd i pastorałek
Diagnoza Jak jest?	-brak w pełni adaptowanego pomieszczenia na organizowanie spotkań dla ludzi w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych
Plan Jak ma być?	<ul style="list-style-type: none"> -organizowanie stałych spotkań integracyjnych -bogatsza oferta wspólnych wyjazdów, pielgrzymek -organizowanie różnych kursów i szkoleń dla wszystkich grup wiekowych (ze szczególnym uwzględnieniem starszych, samotnych, niepełnosprawnych) rozszerzających zainteresowania artystyczne i kulturalne -integracja zawodowa osób niepełnosprawnych
Projekty i organizacje je realizujące	<ul style="list-style-type: none"> -Działanie Osi 4 Projekt – „Nie jesteśmy sami”

Jakie są możliwości inwestycyjne ?	
Analiza Co jest?	<ul style="list-style-type: none"> -uzbrojone tereny -zlikwidowane niektóre zakłady -dogodna lokalizacja i korzystne warunki dla funkcjonowania podmiotów gospodarczych (certyfikat „Gmina Fair Play” Złota lokalizacja biznesu, „Profesjonalna Gmina przyjazna inwestorom”
Diagnoza Jak jest?	<ul style="list-style-type: none"> -niedostateczna przedsiębiorczość mieszkańców -wysokie koszty podejmowania działalności gospodarczej -utrudniony dostęp do zewnętrznego kapitału -brak działań wspierających i promujących lokalny biznes
Plan Jak ma być?	<ul style="list-style-type: none"> -pozyskiwanie i uzbrajanie nowych terenów inwestycyjnych -uaktywnienie w Planie Zagospodarowania Przestrzennego lokalizacji dla nowych usług turystycznych, agroturystycznych oraz lokalizowania małej i średniej przedsiębiorczości -otwarcie na Partnerstwo Publiczno-Prywatne
Projekty i organizacje je realizujące	<p>Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw</p> <p>Projekt- „Wsparcie lokalnego biznesu gwarancją rozwoju Zarszyna”</p>

Jakie pełni funkcje ?	
Analiza Co jest?	-miejsowość rolnicza z funkcjonującymi nielicznymi, małymi przedsiębiorstwami
Diagnoza Jak jest?	-niski poziom rozwoju przedsiębiorczości -brak obiektów usługowych, turystycznych, gastronomicznych
Plan Jak ma być?	-tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem (handel, usługi, rzemiosło, rozwój turystyki wiejskiej) -podejmowanie działań promocyjnych mających na celu pozyskanie inwestorów oraz napływ turystów -rozwój funkcji turystycznej miejscowości (tworzenie wyspecjalizowanych usług turystycznych - agroturystyka wykorzystanie walorów krajobrazowych -stworzenie warunków do utworzenia w Zarszynie centrum kulturalno-oświatowego -wspieranie lokalnych inicjatyw zmierzających do tworzenia małej i średniej przedsiębiorczości -opracowanie pakietu ułatwień dla aktualnych i potencjalnych inwestorów
Projekty i organizacje je realizujące	PROW –Działanie Osi 3 –„Różnicowanie działań w kierunku nierolniczym” „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw „ Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego Projekt- „Zostań z nami”

V. Analiza SWOT

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - walory krajobrazowe - czyste otoczenie i środowisko naturalne - dużo terenów zielonych - zasoby historyczne z zabytkami włącznie (kościół parafialny) - tereny do zagospodarowania - położenie przy drodze krajowej w ciągu komunikacyjnym w kierunku Bieszczad - dobre położenie komunikacyjne (PKP, PKS) - niska przestępczość - korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo, bliskość Bieszczad i miasta powiatowego (Sanok-12 km) - prężnie działająca Orkiestra Dęta „Lutnia”, KGW, OSP, LKS - aktywne społeczeństwo działające na rzecz promocji i rozwoju Zarszyna - zlokalizowanie na terenie Zarszyna instytucji: Rady Gminy, Urzędu Gminy, Gminnej Biblioteki Publicznej, GOPS, ZEAS, Urzędu Poczтового, Banku Spółdzielczego - pełna infrastruktura techniczna (wysoki poziom skanalizowania i zwodociągowania miejscowości, sieć gazownicza, telefonizacja) - kontakty z przygranicznymi miejscowościami ze Słowacji i Ukrainy (bliskość granicy z Ukrainą i Słowacją) - certyfikat - Gmina Fair Play - sieć sklepów spożywczo-przemysłowych - dość duża liczba organizowanych imprez sportowo-kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - niski poziom rozwoju przedsiębiorczości - brak chodników wzdłuż dróg powiatowych oraz nawierzchni asfaltowych na wielu odcinkach dróg gminnych - zły stan nawierzchni dróg powiatowych - brak estetycznych przestrzeni publicznych, wspólne place, chodniki, ławki; brak ośrodka rekreacyjnego (małe centrum parkowo-ogrodowo-sportowe) - niezagospodarowany teren w centrum Zarszyna - brak obiektów usługowych - brak bazy noclegowej i punktów gastronomicznych - zaniedbane niektóre budynki mieszkalne w centrum Zarszyna - brak parkingów przy UG, Kościele, cmentarzu - brak zaplecza sportowego (boiska lekkoatletycznego dla gimnazjum i szkoły podstawowej) - brak placu zabaw dla dzieci i młodzieży - brak przedszkola - brak możliwości wpływu na formę i kierunek bezpośredniego wykorzystania i zagospodarowania mienia Wspólnoty Pastwiskowej - słabe oznakowanie miejscowości (brak numeracji i nazewnictwa ulic) - brak infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej - brak gospodarstw agroturystycznych - brak ogólnodostępnych sanitariatów (WC przy Kościele) - niezadawalający stan techniczny kościoła i otoczenia obiektu - skromna oferta zajęć dla dzieci i

<ul style="list-style-type: none">-brak uciążliwego dla środowiska przemysłu-istniejąca baza oświatowa-tereny pod elektrownie wiatrowe	<p>młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none">-mało ofert pracy dla osób z wykształceniem średnim i wyższym-postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej-słabo rozwinięta infrastruktura bezpieczeństwa zdrowotnego-brak rozpoznawalnej marki-duża ilość gospodarstw rolnych o małym areale-degradacja infrastruktury melioracyjnej-brak znaczących ułatwień dla sektora gospodarczego
--	---

Okazje	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> -możliwość uzyskania środków ze źródeł zewnętrznych (dopłaty bezpośrednie, Sektorowe Programy Operacyjne, Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, fundusze celowe itd.) -moda na mieszkanie „za miastem”, rozwój budownictwa jednorodzinnego -rozwój agroturystyki -rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej -stworzenie społeczeństwa obywatelskiego -możliwość pozyskania inwestorów -budowa ośrodka kulturalnego w stolicy gminy -współpraca z sąsiednimi gminami -wykorzystanie wolnych zasobów ludzkich 	<ul style="list-style-type: none"> -zła sytuacja rolnictwa, rozdrobnienie gospodarstw i ich niedofinansowanie -utrzymujące się bezrobocie -odpływ młodzieży -patologie społeczne(alkoholizm, chuligaństwo) -wzrost liczby świadczeniobiorców korzystających z usług GOPS -zastój gospodarczy skutkujący brakiem nowych miejsc pracy i stagnacją w rozwoju lokalnym -trudności w ubieganiu się o środki zewnętrzne(skomplikowane procedury) -niż demograficzny -zmniejszenie dostępności do usług medycznych -migracja wykształconej młodzieży do większych ośrodków i miast -niskie nakłady na inwestycje remontowo-modernizacyjne dróg powiatowych przebiegających przez miejscowość

Vi. Nasza wizja- kierunki rozwoju

„Kompleksowy i harmonijny rozwój miejscowości poprzez wykorzystanie jego potencjałów i zasobów, podstawą poprawy warunków życia społeczności lokalnej”

Zapewnienie dynamicznego rozwoju Zarszyna oraz stworzenie jak najlepszych warunków życia jego mieszkańców – to priorytetowy cel przyjęty przy wyznaczaniu kierunków rozwoju miejscowości.

W oparciu o:

- przyjęty cel priorytetowy
- wnioski z analizy SWOT
- poniższe założenia

1. głównym źródłem zarobkowania było i jest rolnictwo i praca w zakładach przemysłowych okolicznych miast (Sanok). Planowane inwestycje powinny zmienić ten stan i doprowadzić do dywersyfikacji profilu prowadzonej działalności gospodarczej, co ma wpłynąć na zwiększenie dochodów mieszkańców miejscowości.

2. wykorzystanie dobrego położenia miejscowości (w ciągu drogi krajowej nr 28, powiatowej, przy trasie kolejowej Zagórz –Jasło, siedziba władz gminy- centrum gminy) będzie szło w parze z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Położenie przy trakcie komunikacyjnym o charakterze ponadregionalnym odróżnia Zarszyn od innych miejscowości gminy i stwarza warunki do rozwoju funkcji usługowo- turystycznych

3.koniecznym jest stworzenie warunków hamujących odpływ mieszkańców średnio i dobrze wykształconych

przyjęto następujące kierunki rozwoju miejscowości Zarszyn :

1. Podejmowanie działań promocyjnych mających na celu pozyskanie inwestorów i napływ turystów
2. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości związanej z wykorzystaniem dogodnego połączenia drogowego i kolejowego
3. Dalsza modernizacja stanu infrastruktury technicznej i rozbudowa turystycznej podnoszącej atrakcyjność miejscowości
4. Rozwój funkcji turystycznej miejscowości poprzez tworzenie wyspecjalizowanych usług turystycznych i gastronomicznych
5. Poprawa estetyki miejscowości

Co należy zrobić:

- stworzyć estetyczne przestrzenie publiczne, wspólne place, chodniki, ławki
- wybudować, urządzić plac zabaw dla dzieci w połączeniu z terenem zielonym-parkiem (również jako teren rekreacyjno-wypoczynkowy, miejsce sportu i rekreacji dla wszystkich mieszkańców)

- organizować działania na rzecz dzieci i młodzieży (np. warsztaty artystyczne, zajęcia pozalekcyjne)
- uruchomić Lokalne Centrum Kultury
- zagospodarować teren w centrum miejscowości
- wypromować miejscowość, zachęcić do jej odwiedzania
- utwardzić drogi i poprawić ich stan techniczny (położyć nawierzchnie asfaltowe)
- stworzyć miejsca noclegowe, hotelowe, gastronomiczne
- zwiększyć liczbę obiektów usługowych
- przeprowadzić prace konserwatorskie i renowacyjne w Kościele p. w. św. Marcina
- wytyczyć szlak rowerowy i pieszy szlak turystyczny, które umożliwią bezpieczne dotarcie do ciekawych punktów krajobrazowych

Deklaracja wizji:

- miejscowość aktywna i nowoczesna
- miejscowość atrakcyjna do zamieszkania
- miejscowość bezpieczna, z rozwiniętą infrastrukturą techniczną, oferująca wysoką jakość życia
- miejscowość kompleksowo i harmonijnie wykorzystująca swoje potencjały i zasoby, które będą podstawą poprawy warunków życia społeczności lokalnej

1. Przewidywane do realizacji przedsięwzięcia

Priorytet -Zwiększanie atrakcyjności wsi oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego i wykorzystanie położenia geograficznego miejscowości dla jej rozwoju

Cele-

1. Kształtowanie centrum wsi

1.1.Kapitałny remont Domu Kultury jako budynku wielofunkcyjnego, punktu integrującego społeczność (zebrania wiejskie, punkt wyborczy, biblioteka gminna, siedziba orkiestry)

1.2. Zagospodarowanie terenu wokół pomnika ZBoWiD i dworca PKP

1.3. Wprowadzenie numeracji i nazewnictwa ulic

1.4. Ustawienie w centrum tablic informacyjnych „Gdzie jesteś turysto?” z wizualizacją miejscowości gminy Zarszyn

1.5. Renowacja i termomodernizacja budynków mienia komunalnego

funkcjonujących na terenie Zarszyna (budynek OSP, Dom Kultury, biurowiec Urzędu Gminy)

2. Infrastruktura rekreacyjna, sportowa i turystyczna oraz uzupełnienie infrastruktury technicznej

2.1. Przygotowanie placu zabaw dla dzieci

2.2. Boisko sportowe (lekkoatletyczne) wraz z zapleczem-wykonanie bieżni, skoczni, ławeczek, zadrzewienie części działki- na terenach znajdujących się za byłym przedszkolem – jako zaplecza dla Szkoły Podstawowej i Gimnazjum

2.3. Poprawa estetyki poprzez zagospodarowanie centrum Zarszyna i stworzenie „Centrum wypoczynku i rekreacji” (park, ogródek botaniczny z rzadko spotykanymi drzewami i krzewami), „Miasteczka ruchu drogowego”, terenu rekreacyjno-sportowego, zaplecza treningowego (boiska sportowe, trasy spacerowe i rowerowe) – na obszarze obecnego „Błonia”

2.4. Przygotowanie terenu pod pole namiotowe

2.5. Uzupełnienie braków sieci kanalizacyjnej i wodociągowej

2.6. Budowa utwardzonych parkingów (przy UG, kościele, cmentarzu)

2.7. Sukcesywna poprawa nawierzchni dróg gminnych

2.8. Budowa chodników wzdłuż dróg (przy tzw. ulicy Chodowskiej)

2.9. Rozbudowa sieci oświetleniowej dróg i miejsc publicznych

3. Kultywowanie tradycji społeczności lokalnej

Budowa domu pogrzebowego (podtrzymanie dotychczasowej tradycji pochówku z uwzględnieniem współczesnych wymogów sanitarnych)

Reanimowanie amatorskiego teatru integracyjnego (zatrudnienie instruktora warsztatów zajęciowych, zakup nagłośnienia, oświetlenie sceny)

Utworzenie zespołu ludowego

Sukcesywne doposażanie Orkiestry Dętej „Lutnia”

2. Harmonogram planowanych działań

L. p.	Działania (tytuły projektów)	Termin planowanej realizacji
1	„Centrum wsi naszą wizytówką”	2008-2010
2	„Ostatnie pożegnanie”	2008-2010
3	„Szybciej, dalej, wyżej- sprawni fizycznie”	2008-2009
4	„Zostań z nami”	2008-2011
5	„Z rodziną na łonie przyrody”	2009-2014
6	„Śladami przeszłości”	2009
7	„Nie jesteśmy sami”	2009-2010
8	„Zanim dojedziesz do Bieszczad....-nasza oferta turystyczna”	2009-2014

Wymienione wyżej propozycje i plany działań zmierzają do zwiększenia atrakcyjności Zarszyna jako miejsca zamieszkania i wypoczynku. W efekcie poprawi się jakość życia mieszkańców, co w konsekwencji przyczyni się do postrzegania Zarszyna jako terenu zachęcającego do inwestowania oraz uprawiania turystyki. Rozwój przedsiębiorczości i turystyki może przyczynić się do zwiększenia zysków, pozwalających na prowadzenie dalszych inwestycji w zakresie ekologii, infrastruktury.

Szczegółowy opis poszczególnych inwestycji oraz kosztorysy prac będą przygotowywane bezpośrednio przed przystąpieniem do ich realizacji i zostaną dodane w formie załączników do Planu Odnowy Miejscowości Zarszyn w trybie jego uchwalania.

VII. Wdrażanie i zarządzanie projektami zawartymi w „Planie Odnowy Miejscowości”

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Zarszyn ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców. Działania objęte planem powinny spowodować zwiększenie atrakcyjności Zarszyna i całej gminy dla inwestorów lokalnych i zagranicznych, aktywizację społeczności lokalnej, zwiększenie poziomu inwestycji, wzrost mobilności zawodowej mieszkańców, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej,

wzrost kreatywności mieszkańców w zakresie poszukiwania pracy

Ze względu na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą, na skutek zdarzeń wcześniej nieprzewidywalnych lub z innych ważnych powodów Plan Odnowy Miejscowości może zostać skorygowany w każdym z jego rozdziałów, o ile będzie poddany procedurze uchwalania dokonywanego przez Zebranie Wiejskie i zatwierdzony przez Radę Gminy Zarszyn. W tym też trybie Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem otwartym i może być uzupełniany przez wpis nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych.

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości powstał z inicjatywy i z udziałem mieszkańców Zarszyna. Po wskazaniu najpilniejszych potrzeb dokonano opisu stanu istniejącego i wybrano optymalne kierunki rozwoju miejscowości.

Na tej podstawie zaproponowano projekty, których realizacja jest niezbędna dla rozwoju i odnowy miejscowości. Plan został zatwierdzony przez Radę Sołecką, a następnie przez Zebranie Wiejskie, które odbyło się w dniu 14.05.2008 r.

Osoby biorące udział w opracowywaniu Planu Odnowy Miejscowości Zarszyn:

Franciszek Gajewski, Janusz Konieczny, Tadeusz Szałankiewicz, Barbara Teśniarz, Stanisław Trelewicz, Piotr Tutak, Józef Twardy, Maria Węgrzynowska, Alfred Zólkiewicz.